

OSVRT NA ZAKON O CARINSKOJ POLITICI BiH

Osvrt na tekst novog Zakona o carinskoj politici BiH, koji je u primjeni od 01.01.2005. godine, objavljen u Službenom glasniku BiH broj 57/04, odnosno osvrt na određena rješenja po kojima se razlikuje od istoimenog zakona koji je bio u primjeni do 31.12.2004. godine:

- ovaj zakon provodi Uprava za indirektno oporezivanje BiH, a određene odredbe carinskih propisa mogu da se primjenjuju i van carinskog područja BiH na osnovu propisa kojima se regulišu te oblasti ili na osnovu međunarodnih konvencija (član 2. stav 2. i 3.);
- član 4. zakona u odnosu na isti član ranijeg ZCP sadrži definicije za manji broj pojmova koji se koriste u njegovoj primjeni, jer značenje određenih pojmova je dato kroz odredbe pojedinih odjeljaka zakona, kao i u njegovim provedbenim propisima čije donošenje i primjena se uskoro očekuje;
- članom 7. zakona je propisano da su donesene odluke *odmah izvršne* od strane carinskih organa, osim u slučajevima iz člana 237. stav 2. zakona (to su slučajevi u kojima carinski organi, pod propisanim uslovima, odrede da žalba na odluku odgađa njenu primjenu);
- članom 11. je, u odnosu na član 12. ranijeg ZCP, na drugačiji i potuniji način propisano izdavanje obavezujuće informacije o tarifnom razvrstavanju robe i o porijeklu robe, te rok i prestanak važenja te informacije;
- odredbe člana 15. propisuju rok od najmanje 5 godina u kojem su sva lica, koja su direktno ili indirektno uključena u trgovinu robom, obavezna da, u svrhe kontrole od carinskih organa, čuvaju potrebna dokumenata i podatke, te za razliku od člana 16. ranijeg ZCP, propisuje i od kada taj rok počinje da teče u zavisnosti koji je carinski postupak nad robom proveden;
- članom 17. stav 3. je određeno da su prihodi koji se zakonski potražuju prilikom nastanka carinskog duga prihodi budžeta BiH, budžeta entiteta i budžeta Brčko Distrikta;
- novi zakon ne sadrži posebne odredbe koje se primjenjuju na carinsku robu koja se prevozi vazdušnim, morskim, riječnim, željezničkim, putničkim i poštanskim saobraćajem (član 36. do 56. ranijeg ZCP), ali će ova pitanja, na određeni načini, biti predmetom regulative novih provedbenih propisa;
- u članu 46. je, za razliku od člana 66. ranijeg ZCP, propisano da se radnje i postupci koje je neophodno preduzeti za robu za koju je podnesena zbirna prijava, da bi joj se odredilo carinsko odobreno postupanje ili upotreba, moraju obaviti u roku od 45 dana od dana podnošenja zbirne prijave u slučaju kada se roba *prevozi morem*, odnosno u roku od 20 dana od dana podnošenja zbirne prijave ako se roba *prevozi na drugi način osim morem* i da carinski organi, kada to okolnosti nalažu, mogu da odrede kraće rokove ili da odobre njihovo produženje do stvarnih potreba;
- takođe su odredbama člana 91. stav 4. uvedene i novine u vidu *određenih olakšica za obezbjeđenje carinskog duga u proceduri provoza*, u smislu da carinski organi licima, koja za to u svemu ispunjavaju propisane uslove, odobri korištenje sveoduhvatne garancije na niži iznos ili da odustanu od njihove garancije, isključujući takve povlastice za robu za koju se, u skladu sa provedbenim propisima smatra da predstavlja povećani rizik, kao i određene privremene zabrane upotrebe sveobuhvatne garancije u provozu u pogledu roba koja je, prema toj garaciji identifikovana kao predmet prevare širokih razmjera. Međutim uslovi za primjenu ove odredbe biće potpunije uređeni provedbenim propisima;
- nadalje, novina je u *proceduri provoza* i član 92. zakona kojim je propisano da, izuzev u slučajevima koje, kada je to potrebno, utvrđuje Upravni odbor, nije potrebno da se garancija polaže za putovanje vazduhom, za prenos cjevovodom i za radnje koje vrše željeznička preduzeća BiH. Međutim, kada je željezničko preduzeće prevoznik robe i korisnik procedure provoza ono je i dalje, bez obzira na ovu

pogodnost, odgovorno za ispunjenje obaveza propisanih članom 93. zakona. Kada od strane Upravnog odbora budu utvrđeni slučajevi u smislu odredbe člana 92. zakona o tome ćete biti blagovremeno obaviješteni;

- članom 103. stav 1. pod b) i c) i stav 2. data je mogućnost da se roba koja nije bh. roba (strana roba) obrađuje u prostorijama carinskog skladištenja po postupku unutrašnje obrade ili postupku obrade pod carinskom kontrolom pod uslovima propisanim za te postupke i u tim slučajevima roba ne podliježe proceduri carinskog skladištenja;
- novina je i član 110. koji govori o pravilima za utvrđivanje carinskog duga za robu koja se iz procedure carinskog skladištenja stavi u slobodan promet u skladu sa članom 73. stav 1. tačka c) zakona (tj. po pojednostavljenom postupku zavođenjem u evidenciju korisnika);
- članom 112. stav 5. je propisano da, ako se kompenzirajući proizvodi dobijeni u proceduri unutrašnje obrade iz ekvivalentne robe izvoze iz BiH prije uvoza uvozne robe, a podliježali bi plaćanju izvoznih dažbina ako ne bi bili izvezeni u okviru postupka unutrašnje obrade, imalac odbrenja mora da položi garanciju radi naplate dažbina u slučaju da se uvozna roba ne uveze u propisanom roku;
- odredbe člana 120. predstavljaju novinu u odnosu na dosadašnji postupak unutrašnje obrade, a to je da se dobijeni (kompenzirajući) proizvodi ili roba u nepromijenjenom stanju mogu, u cjelini ili djelimično, privremeno izvoziti radi daljeg oplemenjivanja ili obrade u inostranstvu na osnovu odobrenja carinskih organa, uz primjenu uslova predviđenih za obradu izvan carinskog područja BiH. Prilikom vraćanja iz inostranstva, u slučaju da nastane carinski dug, na kompenzirajuće proizvode ili robu u nepromijenjenom stanju naplaćuju se uvozne dažbine, obračunate u skladu sa članom 118. i 119. zakona, uključujući i primjenu preferencijalnog tarifnog tretmana ako je isti predviđen, ili se dažbine obračunavaju na način predviđen za dobijanje i vraćanje proizvoda u postupku vanjske obrade;
- članom 157. stav 2. je propisano da se sva roba namijenjena za izvoz stavlja u postupak izvoza, sa izuzetkom robe stavljene u postupak vanjske robe (u postupku vanjske obrade roba se, shodno članu 141. zakona, privremeno izvozi);
- u skladu sa članom 159., mogu se osnivati slobodne zone i *slobodno skladište* kao dijelovi carinskog područja i prostori (objekti) u carinskom području odvojeni od ostalog carinskog područja, u koje se, pod propisanim uslovima, može unositi roba koja nije bh. roba i bh. roba. Područje koje obuhvataju svaka od slobodnih zona određuje Savjet ministara BiH na prijedlog Upravnog odbora UIO, a objekte koji se određuju kao slobodna skladišta mora da odobri Upravni odbor;
- takođe je novina i član 174. stav 3. kojim je propisano da u slučajevima kada se roba koja je stavljena u carinski postupak s ekonomskim učinkom ponovno izvozi, za nju treba podnijeti carinsku prijavu u skladu sa članom 56. do 75. zakona, u kojim slučajevima se primjenjuje član 157. stav 3. i 4. zakona (a to su odredbe o mjesnoj nadležnosti kod izvoza i izuzeci od toga);
- članom 176. stav 2. predviđena je carinska povlastica, tj. oslobađanje od plaćanja uvoznih dažbina, pored ostalog, i za *robu koja se stavlja u slobodan promet za deminiranje*, što ranije nije bio slučaj;
- shodno članu 181. stav 4. nikakva *garancija za obezbjeđivanje plaćanja carinskog duga se ne zahtijeva* kada je lice kod kojeg je dug nastao ili bi mogao da nastane *organ uprave, uključujući i lokalnu upravu*, a u skladu sa stavom 5. istog člana carinski organi mogu da odustanu od zahtjeva za polaganje garancije kada iznos koji se obezbjeđuje ne prelazi 1.000 KM;
- međutim, shodno članu 182., u slučajevima kada je, shodno carinskim propisima, polaganje garancije alternativno carinski organi, kada ocijene da nije sigurno da će carinski dug biti izmiren u propisanom roku, mogu zahtijevati polaganje garancije u vremenu predviđenom u stavu 3. ovog člana. Ako se garancija ne zahtijeva, carinski organi mogu od lica koje je odgovorno ili bi moglo da postane odgovorno za taj dug da zahtijevaju davanje izjave u vezi s namirenjem njegovih zakonskih obaveza;

- shodno članu 214. stav 4. obavještenje dužnika o iznosu carinskog duga koji treba da plati se ne vrši nakon isteka roka od 3 godine od dana kada je carinski dug nastao, koji rok se može produžiti u slučajevima iz stava 5. istog člana (prema članu 194. stav 3. do sada važećeg ZCP taj rok je ranije iznosio 5 godina);
- shodno članu 229. stav 2., uvozne ili izvozne dažbine se vraćaju ili se odustaje od njihove naplate nakon podnošenja zahtjeva nadležnom carinskom organu u roku od tri godine od dana kada je dužnik bio obaviješten o iznosu tih dažbina, uz mogućnost produženja tog roka (prema članu 203. stav 2. do sada važećeg ZCP taj rok je ranije iznosio 5 godina);
- prema članu 226. stav 1. *apsolutni rok zastare plaćanja carinskog duga* iznosi 6 godina od njegovog nastanka;
- za razliku od člana 208. do sada važećeg ZCP, članom 234. novog zakona je propisano da povrat iznosa uvoznih ili izvoznih dažbina ili kamate ili zatezne kamate koja je naplaćena prilikom plaćanja takvih dažbina *ne dovodi do isplaćivanja kamate* od strane carinskih organa, osim u slučajevima kada odluka kojom je odobren povrat nije izvršena u roku od tri mjeseca od dana njenog donošenja;
- nadalje ovaj zakon na drugačiji način reguliše rokove za plaćanje carinskog duga i omogućava određene pogodnosti u pogledu odgađanja tih rokova, a rokovi i postupci za plaćanje carinskog duga, zatim uslovi i rokovi pod kojima se može odobriti odgođeno plaćanje carinskog duga propisani su odredbama člana 215. do 225. zakona;
- ovaj zakon ima smo jedan prilog kojim su regulisani slučajevi oslobađanja od plaćanja uvoznih dažbina iz člana 176. stav 4. zakona (to je ranije bio prilog 4.), dok nema ranijih priloga 1. 2. i 3., a materija koja je bila regulisana tim priložima je djelimično regulisana ovim zakonom, a potpunije biće predmet regulisanja provedbenim propisima.

Upoznavanje sa ovim aktom ne oslobađanja obaveze carinske službenike na upoznavanje sa cijelim tekstom novog Zakona o carinskoj politici BiH i njegovog priloga, a sve radi njihove primjene u carinskom postupku.